

Subvencions holandeses ocultes, un risc mediambiental

02/2010 - Medi ambient i Conservació. En els debats sobre política mediambiental, la necessitat d'eliminar les subvencions mediambientalment nocives ha rebut poca atenció. Aquestes subvencions solen augmentar la grandària i la intensitat de la contaminació de les activitats econòmiques, sovint sense una clara compensació dels beneficis socials. L'impacte ambiental de les subvencions directes, o en el pressupost, ha estat àmpliament reconegut. Però les subvencions indirectes o fora de pressupost (no visibles en els pressupostos del govern) són almenys igual d'importantes. La investigació realitzada sobre aquest tema és escassa, però aquest estudi mostra els resultats de les emissions de gasos d'efecte hivernacle (GEH) i dels acidificants derivats de les subvencions fora de pressupost als Països Baixos i, en particular, mostren que els subsidis en l'agricultura, l'energia i els transports contribueixen de manera important a les emissions de GEH. Una política climàtica eficaç, per tant, ha de considerar l'eliminació de les subvencions fora de pressupost.

El Binnenhof és el centre de la política holandesa. Imatge: Markus Bernet.

Les subvencions públiques es poden definir, en termes generals, com a totes aquelles intervencions governamentals que, directa o indirectament, provoquen una reducció per als consumidors, o un augment per als productors, del preu de mercat no distorsionat. Al contrari que en les subvencions en el pressupost, les subvencions fora de pressupost sovint no són reconegudes com subvencions. A la vegada, això dificulta l'avaluació de les seves conseqüències mediambientals. Les subvencions fora de pressupost es poden classificar de la següent manera:

1. Subvencions fiscals: deduccions, exempcions o tarifes especials, com la reducció d'impostos sobre l'energia per a sectors específics o de les taxes d'IVA per a determinades categories de productes.
2. La prestació pública de béns i serveis per sota del seu cost, com les infraestructures.
3. Subvencions de capital, com garanties de préstecs, condonació del deute, i préstecs del govern amb "condicions suaus" (per exemple, per sota de les taxes d'interès de mercat).
4. Regulació de preus, com els preus mínims per als productes agrícoles.
5. Restriccions quantitatives, com la regulació d'un ús mínim d'un determinat input o producte.
6. Obstacles al comerç, com contingents d'importació i crèdits a l'exportació.

Considerant que les subvencions públiques s'han introduït amb cert objectiu, no és necessàriament cert que la seva aplicació sigui precedida per una avaluació curosa de tots els costos i beneficis. Una avaluació completa de l'impacte de les subvencions públiques, idealment, inclou consideracions d'eficàcia de les polítiques, l'eficiència econòmica i les implicacions ambientals i socials. La presència d'importants impactes ambientals dels subsidis no és una condició suficient per a la seva eliminació. És cert que un considerable impacte ambiental requereix d'un important avantatge econòmic o social, com a contrapès, per a motivar la subvenció corresponent. Quan els efectes negatius d'una subvenció són majors que els seus efectes positius, la subvenció es diu perversa i, des d'una perspectiva de benestar social, seria desitjable eliminar-la.

L'estudi ofereix una quantificació dels danys ambientals a causa de polítiques de recolzament en forma de subvencions fora del pressupost en els sectors de l'agricultura, l'energia i el transport. La raó és que moltes subvencions pressupostàries importants

fora dels països de l'OCDE es troben en aquests sectors. Per altra banda, no existeix una tendència clara en l'eliminació d'aquest fracàs del govern. Mentre que les subvencions en el pressupost han rebut molta atenció, el paper de les subvencions fora del pressupost és almenys igual d'important.

Els resultats mostren que les subvencions fora del pressupost poden comportar impactes ambientals relativament grans. Això és particularment cert per a les subvencions previstes a través de la fiscalitat de l'energia, el suport als preus de la llet, i la designació de les terres agrícoles. L'exempció de l'impost especial sobre els combustibles de l'aviació té el major impacte ambiental. Trobem que les subvencions fora del pressupost contribueixen a més del 30% de la política d'objectius que s'especifiquen en el Protocol de Kyoto per a la reducció de les emissions de CO₂ dels Països Baixos. Això suggereix que els responsables polítics haurien de prendre nota de la funció potencial de l'eliminació dels subsidis fora de pressupost, com una estratègia de política climàtica eficaç.

Jeroen van den Bergh

Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals

"Environmental Harm of Hidden Subsidies: Global Warming and Acidification". C. van Beers and J.C.J.M. van den Bergh. AMBIO 38(6): 339-341 (2009).